

opinie & analyse

VIER IDEEËN OM EEN CARRIÈRE IN HET ONDERWIJS AANTREKKELIJKER TE MAKEN

De leraar van de toekomst zal met technologie werken, zal een teamspeler zijn en op zijn school steeds bijleren. Als we willen voorkomen dat die leraar van de toekomst ook schaars is, moeten we het statuut en het beroep herdenken, betoogt **JAN ELEN**.

Maak van leraar een vrij beroep

Zijn er in onze scholen nu al leraren te kort, dan zal dat probleem zich in de toekomst alleen maar scherper stellen. De schoolbanken raken steeds meer gevuld, terwijl minder en minder jongeren een lerarenopleiding aanvatten.

Om meer mensen naar het onderwijs te lokken zijn de klassieke paden van campagnes en hulp voor starters zeker waardevol, maar wij stellen graag enkele alternatieven voor. Onderzoek ze alvorens ze te verwerpen.

1. Maak van leraar een vrij beroep

Op dit moment is de leraar een bediende, een ambtenaar die op basis van een diploma wordt aangeworven. Leraars hebben als groep nauwelijks inspraak in de organisatie van hun beroep. In sectoren als de advocatuur of de geneeskunde is dat anders. Als vrij beroep staan leraars ten dienste van leerlingen én dienen ze een maatschappelijk belang. Leraars kunnen zich dan in een beroepsvereniging groeperen die het leraarschap definieert, de toegang tot het beroep reguleert en leraars ondersteunt. Collega's stellen dan hun specifieke en erkende expertise ter beschikking van scholen om samen school te maken. Zelf het leraarschap definiëren versterkt het beroep en verhoogt het aanzien.

2. Zet meer in op technologie en bevestig de essentie van leraarschap

In tal van sectoren heeft technologie tot een wezenlijk andere invulling van het beroep geleid. Routinetaken zijn geautomatiseerd, andere taken worden technologisch ondersteund. De werknemer zelf orkestreert het gebruik, volgt op en komt tussen als persoonlijke expertise onontbeerlijk is of persoonlijke interventie essentieel. De tijd is gekomen om de essentie van le-

raarschap te herdefiniëren en technologie in te zetten om die essentie te helpen realiseren.

3. Maak van onderwijs een multidisciplinaire ploegsport

Onderwijzen wordt steeds complexer. Het takenpakket van de leraar van vandaag is onnoemelijk uitgebreid en divers. Een leraar kan geen specialist zijn in alles, samenwerking tussen leraren met uiteenlopende capaciteiten zal alleen maar aan belang winnen.

En toch is er op dit moment maar één beroepsprofiel en dus ook maar één diploma

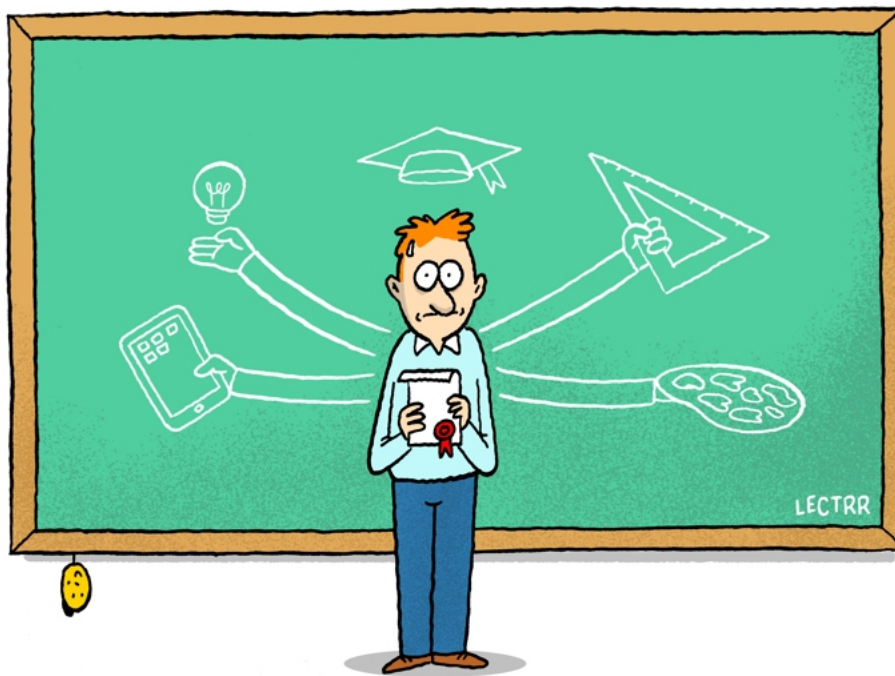
Hou er rekening mee dat de ene efficiënter is in administratie dan de andere, dat de ene beter is met leermoeilijkheden dan zijn collega

van leraar. Waarom erkennen en waarderen we de diversiteit tussen leraars niet meer? Erken dat de ene leraar inhoudelijk sterker is dan de andere, dat de ene creatiever is bij het differentiëren dan de andere. Hou er rekening mee dat leerkracht A efficiënter is in administratie dan zijn collega, die dan weer gericht kan inspelen op leermoeilijkheden.

Kortom: erken dat onderwijs complex is. Onderwijzen is een ploegsport waar multidisciplinaire teams een stapje voor hebben. Het leraarschap als ploegsport erkennen opent de deur naar een gediversifieerde lerarenopleiding en doet het besef groeien dat een schoolteam niet uitsluitend uit leraars bestaat.

4. Professionele leergemeenschappen

Er worden al tal van initiatieven genomen om van scholen goed functionerende en motiverende organisaties te maken. Door te garanderen dat scholen sterkere professionele leergemeenschappen worden waarin medewerkers kunnen samenwerken en van elkaar kunnen leren, zal het beroep van leraar aantrekkelijker worden. Een school is dan niet langer louter een organisatie waarin kwaliteitsvol les wordt gegeven, maar ook een lerende en vooral boeiende gemeenschap. Investeren in professionele leergemeenschappen is duurzaam investeren in een kwalitatief lerarenkorps.

Jan Elen

Onderwijspsycholoog (KU Leuven). Deze brief werd mee ondertekend door een dertigtal deelnemers aan de studiedag 'Leraar: een aantrekkelijk knelpuntberoep?'

Tunnelrot en jodiumpillen

Mijn eerste jaren in Brussel was er de terreur van heipalen op de Schuman-bouw-werf. Op de redactie in de EU-wijk werden we bij elke donderslag een paar centimeter omhoog uit onze stoelen gewipt.

Dan maar thuis werken? Maar daar ligt de straat ook al jaren open.

Er is in Brussel geen ontkomen aan. Overall wordt gebouwd. Nergens vind je rust. Op één plek na: onder de grond, in het donkere stelsel van verkeerstunnels.

Ik ben geen liefhebber, maar een junk. Mijn favoriet is de Leopold II-tunnel. In de Kruidtuinntunnel gaat het al kriebelen, en dan verdwijnt je plots in dat zuigende zwarte gat en begint de engste der kermisattracties die de Brusselse infrastructuur te bieden heeft.

Het best 'doe' je de Leopold II aan het eind van de spits. Stilstaan is er gelukkig niet meer bij en je gaat helemaal op in de voort-

razende stoet van automobilisten die net als jij genieten van die verstilde en hallucinante tocht. Aan alles is gedacht om mijn tunnelverslaving blijvend te voeden: loshangende kabels aan de wand, afbrokkende beton en gammele verlichting die onverwachts even oplicht. Hierbij vergeleken is de *Terror Factory* op de jaarlijkse Zuidfoor kinderspel.

Als Nederlandse vrienden op weekendbezoek komen, ga ik niet met ze naar de Grote Markt. Ik sleep ze mee de diepte in. Ik zet ze een motorhelm op als we de Rogiertunnel naderen - 'pas op voor vallende brokstukken!' En in de Wettunnel wijs ik ze op de geheime afslag, gereserveerd voor regeringsleiders die er de bocht nemen richting ondergrondse toegang tot de Europese vergaderbunkers. Is er, in navolging van *Top gear*, al een televisieformat voor *Top tunnel*? Succes verzekerd.

Helaas zal ik mijn Nederlandse bezoek binnenkort moeten teleurstellen. De 'scheurtjes' in het beton zijn niet langer aanvaardbaar, er dreigt sluiting van mijn geliefde Leopold II. Andere tunnels wacht hetzelfde lot. Waar moet ik straks heen, op zoek naar rust? Tunnelrot. Is daar geen medicijn tegen? Zoals jodiumpillen bij scheurtjes in kernreactorvaten?

Verkleed als de twee sjoemelende Hagenezen F. Jacobse & Tedje van Es verkochten *Koot & Bie* een dame ooit neutronenkorrels. Dat was het enige dat zou helpen tegen het 'scheurgras' in haar gazon.

'Oh, oh, oh, ik zie 't al, uw gazon heb de scheur', zei Jacobse.

Waarna Tedje, de korrels uitstrooiend, het gazon genas. Met neutronenkorrels? 'Godverdegodver, dit is gewoon basterdsuiker!' Ik werd aan de sketch herinnerd na een meesterlijke satire op de Vlaamse website

TV Olen. 'Electrabel, beheerder van de kerncentrale in Doel, lanceert een unieke scheurtjeskalender met elke maand een mooie foto van een incident in het niet-nucleaire gedeelte.' Kinderen van Electrabel-werknemers gaan de kalender deur aan deur verkopen. 'De opbrengst', schrijft TV Olen, 'wordt geïnvesteerd in het onderhoud van de kerncentrale.'

Voor renovatie van de Brusselse tunnels is geen geld, waarschuwen nu al alle politici in koor. Misschien is zo'n scheurtjeskalender een idee?

Tijn Sadée

Correspondent in Brussel voor NRC Handelsblad. Dit is zijn eerste bijdrage voor 'De mening', die hij de hele verdere week in dS Avond voor zijn rekening neemt.